

Kitabu cha Danieli - Mia na Tatu

Kufungua Unabii: Kuelewa Matumizi Matatu ya Mifumo ya Kinabii

Jeff Pippenger

2024-02-29

Tuye twabaye turatekereza ku mikoreshereze itatu y'ubuhanuzi. Ibyo turabikora kugira ngo tumenye yuko, igihe Umwami yafunguraga imirongo itandatu ya nyuma ya Daniyeli cumi na rimwe, binyuze mu gusenyeza kw'Ubumwe bw'Abasoviyeti mu "gihe cy'imperuka" mu 1989, habonetseho "ukwiyongera kw'ubumenyi" kwari kugenewe kugerageza icyo gisekuru cy'ubwoko bw'Imana.

Awo osi kumubura ati, "Luta njira yako, Danieli; pakuti amagambo aya afindikiwe na kusindikwa kufika pa nguva ya kumalilikilo. Bingi bakasansibwa, bakapyangikwa, no kutesibwa; lelo ababizi bakacita ububizi: kandi takuli nangu umu wa mu babizi ukomfwa; lelo abamanyu bakomfwa." Danieli 12:9, 10.

Akase a lonji lyatambululwa na Ntambu wa mukoka wa Yuda, Satana ukatendekanga kuswira ubutumwa. Ukuswira ukwapelekele ku malonji ayasokololwe mu vesi sha kuleka vya Daniele ikumi na imo, kwasungilepo ukusambirira kwa mozgo ukwamalumbo ayakwatane na vesi shene, pakuti ukukingirira kwa busweku ukwasantirirwa ku mashuri ayaletelwe ku kusuulwira malonji ayasokololwe, kutekereza ukwima. Umwe pa misepela iyaletelwe ku lulumika pakati ka kalumbulwako ako, waali mushilo wa kugwirisha kwa butume kwa buprofiti inshira shitatu. Pakutandikilapo waamenyekenye mu kukwatana no bulembeke bwa kuba abalungama pa kyakurangisha "icakuli conse" mu buku lya Daniele (upagani), ne nondo iyalungama iyakwatane no "kuusapo icakuli conse" (508 AD).

Ukwemera ubushobozi butatu bw'ubutayu nk'urwego rw'ubuhanuzi, bwaherana n'urwego rw'ubuhanuzi rw'Aba-Millerite rwari ubushobozi bubiri bwa mbere bw'ubutayu, kandi kugaragaza kw'Aba-Millerite ko "ibya buri muni" ari ubupagani kwatanzwe amateka yahuzaga n'imirongo itandatu ya nyuma ya Daniyeli cumi n'umwe, nk'uko Sister White yavuze ko byari bikwiye. Bityo, ukurwanya ubumenyi butari bwafunguwe mu gihe cy'iherezaho mu 1989, kwazanye umucyo urushijeho kuba mwinshi, uko ubumenyi bwongerwaga, kandi kwanagaragajwe amategeko yihariye agenga kugenda kw'umumarayika wa gatatu, yaherana n'iterambere ry'amwe mu mategeko y'ubuhanuzi yari yarakusanyijwe kandi agakoreshwa mu murimo w'umumarayika wa mbere na William Miller.

Twasuzumizye ikoreshwa ry'incuro eshatu ry'i Roma eshatu, kugwa gatatu kwa Babuloni, na Eliya batatu, none ubu turimo kwita ku ntumwa eshatu zitegura inzira y'Intumwa y'Isezzerano. Twagaragajwe isano ya bugufi cyane n'uguhura kw'amashusho hagati y'i Roma eshatu n'ukugwa gatatu kwa Babuloni, kandi tunagaragajwe isano ya bugufi cyane n'uguhura hagati ya Eliya batatu n'intumwa eshatu zitegura inzira. Mu minsi ya nyuma, William Miller na Future for America bombi bahagarariye Eliya wa gatatu kandi n'intumwa ya gatatu itegura inzira. Buri gihe Yesu yerekana iherezaho ry'ikintu akoresheje intangiriro y'ikintu, kandi urugendo rw'umumarayika wa

mbere ruhura mu ishusho n'urugendo rw'umumarayika wa gatatu.

“Kalunga me nahele e mibelu ya Kusoloka 14 ociyukilo cayo momulongo womauprofete, n'omulimo wayo ka wa pwa okuza koma njikanena yondjokonona yedu eli. Omibelu yongeloi yotete neyovavali osho oshituthi pefimbo eli, ndeyi na okutambalala pamwe neli ilandula. Ongelo yotitatu oya londolola eheneno layo n'ondaka inene. ‘Konima yoinima ei,’ ta ti Johannes, ‘onda mona ongelo imbi yeuya yehanga koulu, yi na epangelo linenenene, n'edu ola minikila n'efimano layo.’ Momuniko ou, ouyelele womibelu aishe itatu owa kankamena pamwe.” The 1888 Materials, 803, 804.

Kuruga kwa baamalaika ba mbere n'aba kabiri, kwari kuyobowe na William Miller. Mushiki wacu White aramuranga ko ari “intumwa yatoranjwe.”

“William Miller alikuwa akiutikisa ufalme wa Shetani, na yule adui mkuu hakutafuta tu kuzuia athari ya ujumbe huo, bali pia kumwangamiza mjumbe mwenyewe.” Spirit of Prophecy, volume 4, 219.

Yeye pia anatambua kwamba Miller alikuwa amefananishwa kwa mfano na Eliya pamoja na Yohana Mbatizaji.

„Tusiani twaletelekewe kuhokya buhya ubuzima obw'ukuri obwabuuliibwe na William Miller, kandi abaheereza ba Ruhanga baimutirwe mu mutima n'amaani ga Eliya kugira bamanyise ubwo butumwa. Nkana Yohana, omutegezi w'inzila ya Yesu, abo abaabuuliaga obu butumwa obw'amaani baahatiibwaga kutaho embazi ku mizi gw'omuti, kandi kuranga abantu kuleeta ebibala ebisaanira okweteisa.” Early Writings, 233.

ووبهه مک ووب واردرئین مهکهه اهوره ،ووب مهوود ایلیئی یسی ع یرئوگهب مک ،نادوائی مل ینحوی مهئیئس یمتشیرف یموئتووزب مک هیارکشائی ،موئی رهبل .تاکب مدامئ نامیپ یواردرئین وب اگئیر مایلیو و نادوائی مل ینحوی ،ایلیئی مب موئشئپ مل واردرئین وهئ .تئبده «واردرئینبلاه یکنواردرئین» یموئتووزب ییئتوک و کئپتسده ،رملیم لهگل هنواردرئینبلاه واردرئین وود مهئ .واردرئین رملی ایلیئی مه نایکوودره وهکئپ هیموئش وهب و ،نهکهه یگدنایمان هدراوچ ییحوه یهکمتشیرف ئس مدامئ نامیپ یواردرئین وب اگئیر تئبده مک ،نهکهه یگدنایمان شیمهیئس یواردرئین مه و مهئیئس تاکب.

هندرم موئی ،موئئرکب تهر ادیئتوک مل نای اداتهرس مل نای یواردرئینبلاه یواردرئین یمایپ رهگهی مک ،هوارزهماد «لئیه رهسب لئیه» یینیشئپ ینانئهراکب رهس مل Future for America یمایپ و مک تئیرزهماد موئی هوم «لئیه رهسب لئیه» ینانئهراکب یهگئیر مل .مهه اود یناراب یهکمز ابئیر شموئی یناکاگئیر هناشین مل کئیکهی .ووب Future for America ملووج ییوگشئپ ینئو Millerite ملووج ،هی اگئیر هناشین وهئ یموئدرکتهر .«واردرئینبلاه یواردرئین» ،رملیم مایلیو Millerite یووزئیم واردرئین یموئدرکتهر مک هوارزهماد Adventism ییئتوک و اتهرسب هیوب ؛همایپ یموئدرکتهر هتاو مک .تاکده ندناسان واردرئینبلاه یکنواردرئین مایپ هکنوچ ،همایپ یموئدرکتهر اهوره هئین امهس ،رهکامهس ئبهب .موئهن اوچهئپ هب و ،هواردرئین یموئدرکتهر هتاو مایپ یموئدرکتهر

“Ndzi kombisiwe leswaku ndzi tlhela ndzi languta eka ku twarisiwa ka ku ta ko sungula ka Kreste. Yohane u rhumeriwe hi moya ni matimba ya Eliya leswaku a lunghiselela ndlela ya Yesu. Lava va nga amukelangiki vumbhoni bya Yohane a va pfunekanga hi tidyondzo ta Yesu.

Ku lwisana ka vona ni rungula leri a ri bvumba ku ta ka Yena ku va vekile endhawini leyi va nga kotangiki ku amukela hi ku olova vumbhoni lebyi tiyeke swinene bya leswaku a a ri Mesiya. Sathana u kongomisile lava va alaka rungula ra Yohane leswaku va ya emahlweni swinene, va fika eka ku ala ni ku vamba Krete. Hi ku endla sweswo va tivekile endhawini leyi va nga kotangiki ku amukela nkateko hi siku ra Pentekosta, lowu a wu ta va dyondzisa ndlela yo nghena endhawini yo kwetsima ya le tilweni. Ku handzuriwa ka khetheni ra tempele ku kombisile leswaku magandzelo ni milawu ya vukhongereri ya Vayuda a swi nga ha ta amukeriwa. Gandzelo lerikulu a ri nyikeriwile naswona a ri amukeriwile, kutani Moya lowo Kwetsima lowu xikeke hi siku ra Pentekosta wu susile miehleketo ya vadyondzisiwa eka ndhawu yo kwetsima ya laha misaveni wu yi yisa eka leyi nga le tilweni, laha Yesu a a nghene kona hi ngati ya Yena n'wini, leswaku a chela ehenhla ka vadyondzisiwa va Yena mimpfuno ya ku rivaleriwa ka Yena. Kambe Vayuda va siyiwile emunyameni hinkwawo. Va lahlekeriwe hi ku vonakala hinkwako loku a va ta va na kona mayelana ni kungu ra ku ponisiwa, kambe va hambeta va tshembela eka magandzelo ni minyikelo ya vona leyi nga pfuniki nchumu. Ndhawu yo kwetsima ya le tilweni a yi teke ndhawu ya leyi ya laha misaveni, kambe a va nga ri na vutivi bya ku cinca koloko. Hikokwalaho a va nga koti ku pfuneka hi ku vulavulela ka Krete endhawini yo kwetsima.

“Bangi baingi ndu baa gita na hofu mukado gwa Bayahudi mu kukataa na kumsulubisha Kristo; na wanaposoma historia ya kutendwa kwake vibaya kwa aibu, hudhani ya kwamba wanampenda, wala wasingalimkana kama Petro alivyofanya, au kumsulubisha kama Wayahudi walivyofanya. Lakini Mungu, asomaye mioyo ya wote, ameileta katika jaribu ile upendo kwa Yesu ambao walidai kuwa nao. Mbingu yote ilitazama kwa shauku iliyo kuu mno mapokezi ya ujumbe wa malaika wa kwanza. Lakini wengi waliodai kumpenda Yesu, na waliomwaga machozi waliposoma kisa cha msalaba, waliidhihaki habari njema za kuja kwake. Badala ya kuupokea ujumbe huo kwa furaha, walitangaza kuwa ni upotovu. Waliwachukia wale walioipenda kuonekana kwake, nao wakawafungia nje ya makanisa. Wale walioukataa ujumbe wa kwanza hawangeweza kufaidishwa na wa pili; wala hawakufaidishwa na kile kilio cha usiku wa manane, ambacho kilipaswa kuwaandaa kuingia pamoja na Yesu kwa imani katika patakatifu pa patakatifu pa patakatifu pa mbinguni. Na kwa kuikataa ile jumbe mbili za kwanza, wamefanya ufahamu wao kuwa na giza kiasi kwamba hawawezi kuona nuru yo yote katika ujumbe wa malaika wa tatu, uonyeshayo njia iingiyayo katika patakatifu pa patakatifu. Nikaona ya kwamba kama vile Wayahudi walivyomsulubisha Yesu, ndivyo makanisa ya jina tu yalivyosulubisha jumbe hizi, na kwa hiyo hawana maarifa ya njia iingiyayo katika patakatifu pa patakatifu, wala hawawezi kufaidishwa na uombezi wa Yesu humo. Kama Wayahudi, waliotoa dhabihu zao zisizofaa, wao hupeleka sala zao zisizofaa katika kile chumba ambacho Yesu amekiacha; naye Shetani, akipendezwa na udanganyifu huo, hujivika tabia ya kidini, na kuiongoza mioyo ya hawa wanaojiita Wakristo kwake mwenyewe, akitenda kazi kwa uwezo wake, kwa ishara zake na maajabu ya uongo, ili awafunge kabisa katika mtego wake.” Early Writings, 259–261.

Awo “avaalekele bubamoni bwa Yohane, valeyi vafwainwa kuupwa lusevo ku mafundisho aa Yesu,” kabili awo “avaalekele ubutumwa bwa kutendeka valeyi vafwainwa kuupwa lusevo ku bwa bubili; nangula valeyi vaapwa lusevo ku kulila kwa pakati ka bushiku.” Ubutumishi bwa Yohane

bwatangile ulubatizo lwa Kristo, uyo pa nshita iipi panuma ya ico asangulwile itempile ku ntendekelo ya butumishi bwakwe. Ubutumishi bwa Miller bwalungamike inshila ya kuti Kristo asangulule abana ba Levi ilyo eisa mu mfulumende pa Okitoba 22, 1844. Mu umo ne umu wa abo bakambone babili, ukuleka intumintumi oyo ulongosha inshila, kulingana ne mfwa.

Kristo, sa Kaniyang buluhaton ingon nga Mensahero sa Pakigsaad, nagpatuman sa pagpanghinlo ug pagkaputli alang sa tumong sa pagpatindog ug usa ka katawhan nga motuman sa buluhaton sa pagdala sa mensahe sa kaluwasan ngadto sa kalibotan. Ang maong buluhaton matuman daan sa wala pa ang yugto sa panahon nga nagrepresentar sa panahon sa pagsugod sa hudisyal nga paghukom sa pagpatuman. Ang pagkalaglag sa Jerusalem sa kasaysayan sa mga tinun-an nagrepresentar sa maong paghukom sa pagpatuman, ug ang Adventismo mitalikod gikan sa ilang katungdanan sa pagtuman niana nga buluhaton, apan ang Ginoo naningkamot sa pagtigom kanila. Iyang gimandoan ang Iyang katawhan sa pagmantala sa 1850 chart ingon nga grapikal nga representasyon sa mensahe nga unta ilang madala ngadto sa kalibotan.

“Haikukala lya Nguluve kwamba Israyeli wazunguke jangwani miaka arobaini; alikusudia kuwaongoza moja kwa moja mpaka nchi ya Kanaani na kuwathibitisha humo, wawe watu watakatifu, wenye heri. Lakini ‘hawakuweza kuingia kwa sababu ya kutokuamini.’ Waebrania 3:19. Kwa sababu ya kurudi nyuma kwao na uasi wao waliangamia jangwani, nao wengine waliinuliwa ili waingie katika Nchi ya Ahadi. Vivyo hivyo, halikuwa kusudi la Nguluve kwamba kuja kwa Kristo kucheleweshwe kwa muda mrefu hivyo na watu Wake wabaki miaka mingi namna hiyo katika ulimwengu huu wa dhambi na huzuni. Lakini kutokuamini kuliwatenga na Nguluve. Kwa kuwa walikataa kufanya kazi aliyokuwa amewawekea, wengine waliinuliwa ili kuitangaza ile ujumbe. Kwa rehema kwa ulimwengu, Yesu anachelewesha kuja Kwake, ili wenye dhambi wapate nafasi ya kuisikia ile onyo na kupata ndani Yake kimbilio kabla ghadhabu ya Nguluve haijamwagwa.” The Great Controversy, 458.

Adventism ne wĩkĩrĩrie ta andũ a kũnyiita wĩtĩkio wao na hinya, “wĩra wao ũngĩari mũthĩrĩrũ.”

“1844年の大失望の後、もしアドベンチストたちがその信仰を堅く保ち、神の開かれた摂理に一致して従い進み、第三天使の使命を受け入れ、聖霊の力によってそれを全世界に宣べ伝えていたなら、彼らは神の救いを見たであろう。主は彼らの働きと共に力強く御業を行われ、その働きは完了し、キリストはご自身の民に報いをお与えになるため、すでにこの時までに来られていたであろう。ところが、失望に続く疑惑と不確実の時期において、多くの再臨信徒はその信仰を捨ててしまった……このようにして働きは妨げられ、世界は闇の中に取り残された。もしアドベンチスト全体が神の戒めとイエスの信仰の上に一致していたなら、私たちの歴史はどれほど大きく異なっていたことであろうか！”『エバンジェリズム』695ページ。

Di bihara sala 1844-an de, Peyambera Peymana xebata Milleriyan paqij kir, û paşê di payîzê de peyama milyakêr sêyem anî. Miller, peyama wî û ew tevgera ku wî nîşan dida, mesela deh keçikên paqij pêk anîbû. Li civîna konê ya Exeter, NH, peyama Gaziya Nîvê Şevê hat, û di du mehên kurt de hate nîşandan ka kîjan ji wan keçikan rûn hebû. Her du çin hatin eşkere kirin, û milyakêr sêyem bi peyamekê di destê xwe de hat ku divê were xwarin, lê keçikên jîr di “demê guman û nezalaliyê” de “baweriya xwe berdan.”

Njengokuvela kwembali emelwe sisithunywa esilungisa indlela, isigidimi soYeha lwesithathu simela iXilongo elibiza ubu-Adventism baseLawodike ukuba “uthenge kum igolide elicikidweyo emlilweni, ukuze ube sisityebi; neengubo ezimhlophe, ukuze wambatheke, lingabonakali ihlazo lobuze bakho; uze uthambise amehlo akho ngomlomo wamehlo, ukuze ubone.” Sisigidimi sothando lukaThixo esibonisa abantu bakaThixo izikreko zabo, kuba “bonke endibathandayo” uyaba “khalimela, abohlwaye.” Sisigidimi sobulungisa bukaKristu esibiza abantu ukuba bamkele isimilo saKhe, esibonakalaliswa ngexesha apho isiThunywa soMnqophiso sifezekisa umsebenzi wokuhlanjululwa kwetempile yomphefumlo, yaye ngenxa yoko ubabiza abo abathandayo ukuba babonakalalise isimilo saKhe baze “babe nenzondelelo ke ngoko, baguquke,” kuba umi “emnyango” weli xesha lolungiselelo, elimele ukuvalwa kwexesha lovavanyo, apho “eya kugabha” ubu-Adventism baseLawodike “buphume” “emlonyeni” waKhe. Loo “mnyango” weli xesha lolungiselelo nguloo mnyango “awuvulayo, kungabikho namnye uwuvalayo; awuvalayo,

kungabikho namnye awuvulayo.”

Kuonekane kwamba pana upinzani fulani wa dhahiri unaotatuliwa kwa matumizi ya “mstari juu ya mstari,” lakini wengi huenda wasitambue hata huo upinzani wa dhahiri. Unapotatuliwa, huongeza uwazi juu ya mpito kutoka Hukumu ya Uchunguzi kwenda Hukumu ya Utekelezaji, unaotukia katika sheria ya Jumapili iliyo karibu kuja. Hutatuliwa kwa kukubali kwamba Pentekoste ni mfano wa sheria ya Jumapili iliyo karibu kuja katika Marekani. Ili kukamilisha uchunguzi wetu juu ya mjumbe wa tatu andae njia kama ishara ndani ya Hukumu ya Uchunguzi, kwa kulinganisha na Eliya wa tatu akiwa ishara ya Hukumu ya Utekelezaji, tutashughulikia huu upinzani wa dhahiri.

Tuzokomezwa funzo hili katika makala inayofuata.

“Ngelo yaye yikungana mu kutandala kwa ubutumwa bwa ngelo wa butatu ikabonesa ulukungu lwakwe pa nsi yonse. Apa paabwililwe umulimo wa pa nsi yonse, uwakufika konse no maka ayashiwemeene ayakaya. Ubulendo bwa kwisa kwa Mwami bwa myaka ya 1840–44 bwali uluboniko ulukataulwa ulwa maka ya Leza; ubutumwa bwa ngelo wa ntanshi bwatwalilwe ku site shonse sha bu missionari pa nsi, kabili mu fyalo fimbi mwali umwensu wa fyakumusumba uwakalamba sana uwatalile ukuwonwa mu nsi ili yonse ukufuma ku Kupilibulwa kwa mulu wa cumi na mutanda; lelo ifi fyonse fikapitulwa ku ulwendo ulukalamba ulwa maka mwi senge lya kulekelesha ilya ngelo wa butatu.”

“Omulumu guno gulifaanana n’ogw’Olunaku lwa Pentekooti. Nga ‘enkuba ey’olubereberye’ bwe yatuweebwa, mu kufukibwa kw’Omwoyo Omutukuvu ku kutandikwa kw’enjiri, okuleetera ensigo ey’omuwendo okumeruka, bwe kityo ‘enkuba ey’oluvannyuma’ erituweebwa ku nkomerero yaagwo olw’okwengera amakungula. ‘Awo lwe tulimanya, bwe tunaayongeranga okumanya Mukama: okujja kwe kwategekebwa ng’enkya; era alijja gye tuli ng’enkuba, ng’enkuba ey’oluvannyuma n’ey’olubereberye eri ensi.’ Koseya 6:3. ‘Kale musanyuke, mmwe abaana ba Sayuuni, era mujagulize mu Mukama Katonda wammwe: kubanga abawadde enkuba ey’olubereberye mu kigero ekituufu, era alibatonyesereza enkuba, enkuba ey’olubereberye n’enkuba ey’oluvannyuma.’ Yoweeri 2:23. ‘Mu nnaku ez’oluvannyuma, bw’ayogera Katonda, ndifuka ku Mwoyo Gwange ku bonna abalina omubiri.’ ‘Era olulituuka, buli alikoowoola erinnya lya Mukama alirokoka.’ Ebikolwa 2:17, 21.”

“Xibaru bu mag bi ragal yi, du dëggul ci jeex ak li gën a néew ci teewlu doole Yàlla ngir mel ni li mu tëjje ci ubiteem. Kóolute yi ñu amaloon ci tuuru taw bu jëkk ba, ca ubiteg xibaru bu mag ba, dañuyaata a amaloo ci taw bu mujj ba, ca jeexitam. Fii la nekk “jamonooy yeesal yi” yi ndaw li Piyeer doon xool ci kanam bi mu waxe ne: “Tuubleen nag te dellu ngir seeni bàkkaar far, su fekke ne jamonooy yeesal yi dikk nañu dëgg a jóge ca kanamu Boroom bi; te dina yónnee Yeesu.” Jëf ya 3:19, 20.” The Great Controversy, 611.